

Tvorba efektívneho informačného systému pre drevospracujúci priemysel

*Ing. Alena Zuzánková
Výskumný ústav papiera a celulózy, a.s.
zuzankova@vupc.sk*

*INFORUM 2006: 12. konferencie o profesionálnych informačných zdrojoch
Praha, 23. - 25.5. 2006*

Rýchlosť a relevancia zvyšujú hodnotu technickej informácie

Kvalita technických informácií z oblasti nových technológií a priemyselných noviniek sa hodnotí hlavne aktuálnosťou pre koncového užívateľa a jej výpovednou hodnotou - relevantnosťou. Tieto dva parametre sú pre budovanie systému informácií kľúčové a stali sa základom štruktúry informačného systému pre potreby drevospracujúceho priemyslu. Optimálny stav týchto dvoch parametrov sme sa snažili dosiahnuť uskutočnením viacerých krokov

- efektívnou a odbornou prácou s informačnými zdrojmi,
- ich výberom, posúdením a spracovaním vybraných materiálov,
- zapracovaním a zatriedením informácií do databázy
- prevod danej informácie ku koncovému používateľovi.

Rovnako významná je spätná väzba užívateľa k pôvodnému informačnému zdroju, v prípade potreby podrobnejšieho spracovania problematiky, ale tiež aj ako podklad pri hodnotení úspešnosti našej snahy.

Základným nasmerovaním uvádzaného informačného systému je prepojenie tvorby bázy s odbornosťou špecialistov v danom odbore, ako aj priebežná spolupráca s riešiteľmi projektov a s technickými pracovníkmi vo firmách SR a ČR tohto rezortu. Efektívnou formou distribúcie odborných informácií sa dosahuje zjednodušený prístup a lepšia orientácia riadiacich pracovníkov a špecialistov v najaktuálnejších technických, vedeckých a ekonomických informáciách, ktorých množstvo sa rýchlym rozvojom nových progresívnych technológií, rozvojom techniky a ekonomiky rozširuje geometrickým radom.

Všeobecne je známe, že bezproblémový prístup k aktuálnym odborným informáciám pomáha zvyšovať vzdelanosť pracovníkov firmy. Mnohé firmy si uvedomujú, že investíciou do rôznych informačných technológií v konečnom dôsledku investujú do vlastných ľudských zdrojov a napomáhajú tak tvorbe znalostnej spoločnosti. Na dosiahnutie tohto stavu by mala byť jednou z priorit rozvoja firiem podpora aktivít, ktoré umožňujú prístup k najnovším informáciám, vrátane zabezpečovania informačných zdrojov, využívania informačných databáz a rozširovania týchto možností napr. nákupom odbornej literatúry, prípadne výpočtovej techniky. Firmy členských krajín Európskej Únie dosahujú v tomto vývoji vysokú úroveň tým, že vytvárajú celkovo vhodné prostredie na prístupňovanie a využívanie informácií, ktoré nespočíva len v zjednodušenom vstupe na internet, ale hlavne v budovaní informačných inštitúcií

a zložiek, ktoré zabezpečujú prístup k celosvetovým fondom vedecko – technickej literatúry.

Prekonalo sa obdobie, keď firmy, v snahe udržať sa na konkurenčnom trhu, venovali týmto aktivitám minimálny záujem. Investície do nákupu informačných technológií príp. materiálov boli mizivé, pre ich dlhodobú návratnosť a pretože neprinášajú okamžitý zisk. V súčasnosti sa tento stav zlepšuje, čo sa prejavilo aj vo zvýšenej frekvencii využívania nášho informačného systému. Riadiaci pracovníci firmami si uvedomujú, že technicky vzdelaní a rozhladení pracovníci sú pre firmu devízou hlavne na trhu so stále silnejšou konkurenciou.

Prezentovaný informačný systém pre drevospracujúci priemysel má najsilnejšie a najstabilnejšie aktivity v dvoch základných oblastiach :

- v tvorbe špecializovaných databáz
- v pravidelnej edícia vlastných odborných informačných materiálov.

Takto budovaný informačný systém slúži pre interné a externé informačné zabezpečenie výskumníkov, študentov a súčasnou distribúciou informácií do sietí podnikov zabezpečuje informáciami aj zamestnancov v rôznych organizáciách. Na základe dlhodobých skúseností je možné konštatovať, že tento postup uľahčuje a zjednodušuje prístup k technicko-ekonomickým poznatkom pre riadiacich pracovníkov a zamestnancov vo výskume a výrobe a pomáha tým minimalizovať riziká pri rozhodovaní a riadení riešených projektov, výskumných úloh, ako aj pri riešení problémov vo výrobe.

Konkrétne sa jedná o pravidelné využívanie dvoch databáz, databázy vznikajúcej priebežným spracovávaním odborných článkov zo špecializovanej literatúry a databázy výskumných a diplomových prác.

Naším záujmom je budovať taký systém, ktorý je schopný plniť požiadavky užívateľov informácií v rozsahu riešených projektov a výskumných úloh. Samozrejmosťou je úzka spolupráca s riešiteľmi projektov, s technickými pracovníkmi z výrobných podnikov a sledovanie ich základného výrobného programu, zmeny v organizačnej štruktúre, investičné zámery a trendy rozvoja.

Týmto poznatkom sa prispôsobuje výber informačných materiálov a tematické zatriedenie informácií vkladanych do základnej bázy dát s pracovným názvom ADIS CELPA.

ADIS CELPA sa delí podľa aktuálnosti na 15 tematických oblastí :

1. *Drevná hmota a suroviny na výrobu papierenských vlákien, papierov, kartónov, lepeniek a papierenských výrobkov*
2. *Získavanie a spracovanie druhotných surovín a ich zúžitkovanie (technologické odpady, biotechnológie atď.)*
3. *Výroba nebielených vlákien (technologický postup, vrátane prania a triedenia nebielenej vlákieniny)*
4. *Príprava papierenských vlákien (bielenie, mletie, triedenie)*
5. *Technológia výroby papierov, kartónov a lepeniek (vrátane nasávaných výrobkov a netkaných textílií)*
6. *Úprava, zušľachtovanie a spracovanie papierov, kartónov a lepeniek.*
7. *Polygrafia – suroviny, technológie, tlačová technika*

8. *Výstavba závodov drevospracujúceho priemyslu (projekty, výstavba, rekonštrukcia, strojné zariadenia).*
9. *Prevádzka závodov drevospracujúceho priemyslu (meranie a regulácia, automatizácia, údržba).*
10. *Úspora materiálov, vody a energie*
11. *Ochrana životného prostredia a pracovného prostredia, odpady tuhé, kvapalné a plynné, vodné hospodárstvo*
12. *Riadenie kvality, analytika, skúšobníctvo.*
13. *Riadiace systémy, simulácia procesov, chemické a systémové inžinierstvo.*
14. *Manažment, firemné informácie*
15. *Ekonomia drevospracujúceho priemyslu, národohospodárske aspekty*

Báza dát ADIS CELPA má už svoju históriu, vznikla v roku 1989 a v súčasnosti obsahuje cca 40 000 anotácií, ktoré sa po spracovaní odborných materiálov priebežne vkladajú do bázy. Následným kľúčovaním, podľa vlastného tezauru, a zaradením do systému sa dosiahol veľký objem textových informácií, ktoré sú vhodným podkladom pre retrospektívne rešerše, komentované rešerše a odborné štúdie s daným tematickým zameraním. Priemerný ročný prírastok do bázy dát je cca 2000 záznamov, ktoré sa pravidelne mesačne distribuujú v podobe prírastku bázy záujemcom, s priemerným počtom záznamov 150 - 200 za mesiac.

Druhá báza dát sa buduje anotačným spracovaním nových výskumných, diplomových a doktorských správ zo škôl v SR aj ČR. V súčasnosti je k dispozícii súbor anotácií z cca 3000 správ, ktorých prírastok sa distribuuje záujemcom s kvartálnou periodicitou.

Edičný program je tiež prevážne zameraný na záujmy priemyslu. V mesačníku Rýchle informácie sa pravidelne uverejňujú aktuálne informácie zamerané na technický rozvoj firiem, investičné zámery, prebiehajúce organizačné a štrukturálne zmeny. Vyhľadávanie informácií je zamerané hlavne na firmy, ktoré sú pre náš priemysel zaujímavé svojimi investičnými plánmi v Slovenskej a Českej republike., prípadne v okolitých krajinách a prípadne s našimi firmami spolupracujú.

Záujem mnohých organizácií informovať a orientovať sa na aktuálnych svetových a európskych trhoch pokrývame týždenným vydávaním materiálu Ekonomické expresné informácie. Týždenne sa uverejňujú aktuálne informácie o cenách, o situácii na trhu vybraných krajín Európskej únie, ktoré sú zaujímavé pre náš priemysel z hľadiska obchodovania, exportu a importu. Expresné ekonomické informácie sú zamerané na nasledovné segmenty trhu:

1. *vlákniny*
2. *zberový papier*
3. *grafické papiere*
4. *tlačové papiere*
5. *obalové papiere*
6. *kartóny a lepenky*
7. *špeciálne papiere*

Pri podrobnejších a rozsiahlejších požiadavkách na informačné zabezpečenie v určitej špeciálnej tematike sa prezentovaný informačný systém dopĺňa ďalšími informačnými podkladmi získanými zo zahraničných báz dát. Pre problematiku spracovávania drevnej hmoty na papiere, kartóny a lepenky majú bazy dát PAPERCHEM, COMPENDEX a CA najväčší záber relevantných informácií .

Všetky uvedené informačné formy vytvárajú spolu efektívny informačný systém pre pracovníkov rôznych sektorov, ktorí riešia problematiku orientovanou na spracovávanie drevnej hmoty, prípadne na spracovávanie sekundárnych vlákien – zberových papierov na papierenské produkty.

Výskumný ústav papiera a celulózy, a.s. ako špecializované pracovisko na túto problematiku od svojho založenia v roku 1949, zhromažďuje vo svojich fondoch špeciálne informačné materiály z tejto oblasti. V súčasnosti vlastní vo fondoch technickej knižnice cca 25 000 ks knižných jednotiek spolu s množstvom viazaných časopisov, konferenčných materiálov a separátov, ktoré slúžia ako významný podklad pri celkovom informačnom zabezpečení z tejto oblasti.